

Slavenski dom

Ste. 40

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leta II.

Inozemska razlaga atenskih sklepov

Vesti 19. februarja

Pariz, 19. febr. o. Sedanjemu sestanku državnikov Balkanske zveze v Atenah, je vsa Evropa sledila z veliko pozornostjo. Ta pozornost je došla izraza v najrazličnejših člankih in razglabljanjih, kaj bo posledica tega sestanka. Če so bila prejšnja zasedanja te balkanske organizacije bolj domača zadeva, je zdaj iz evropskega tiska razvidno, da je njihov pomen močno zrasel, saj je Balkanska zveza s svojimi silami in svojim pomenom postala člen v veliki evropski politiki.

Po mnenju inozemstva je bila kočljiva točka na tem sestanku pakt med Jugoslavijo in Bolgarijo. V tem paktu so tisti krogi, ki bi radi videli, da bi balkanske države vodile staro nesamostojno politiko, od katere so imele korist samo izven balkanske sile, videli, povod, da se bo Balkanska zveza razmajala in da bodo šle vse države svojo pot. To dejstvo bi opravičilo stališče teh sil, ki so bile na stališču, da mora Balkanska in Mala zveza nujno nadaljevati politiko v smislu mirovnih pogodb.

Predsedniku jugoslovanske vlade dr. Stojadinoviču pa se je posrečilo razpršiti vse pomisleke in ves sum, ki so ga morda pri posameznih balkanskih državah prišepetali inozemski krogi. Dr. Stojadinovič je dokazal, da zveza z Bolgarijo služi miru na Balkanu in da Balkanski pakt celo ojačuje. To ugotovitev potrjuje tudi dejstvo, da je turški zunanji minister predlagal, naj vse balkanske države sklenejo podobne zveze s Turčijo.

Po mnenju inozemstva je posebna važnost pri tem sestanku tudi dejstvo, da se pogledi balkanskih držav zdaj niso usmerjali samo na Francijo in Anglijo, kakor nekdanj, marveč tudi na Italijo. Turški zunanji minister, ki je takoj po angleško-italijanskem sredozemskem sporazumu preusmeril turško politiko na prijateljsko stališče do Italije, je svojim ostalim balkanskim tovarišem prinesel željo Italije, ki namerava za v bodoče stopiti v odkrite in prijateljske odnose z vsemi državami Balkanske zveze. Gotovo je, da je Ruždi Aras povedal v Atenah tudi italijanske želje glede komunistične ne-

varnosti, ki je za Balkansko zvezo omembe vredna v toliko, v kolikor je Turčija do zdaj vodila s Sovjeti prijateljsko politiko.

Vprašanje razmerja med Italijo in med balkanskimi državami je bilo eno izmed glavnih na sedanjem zasedanju. Uradno poročilo o sestanku kaže vso pripravljenost do stvarnejšega dela v tem smislu in se zdi, da je atenska seja pripravila vse pogoje za obisk italijanskega zunanjega ministra v balkanskih prestolnicah.

Kaj pravi uradno poročilo

Atene, 19. febr. Včeraj popoldne so v zunanjem ministertvu izdali poročilo o atenskem zasedanju stalnega sveta, ki pravi med drugim:

Posvetovanja stalnega sveta so potekla v ožračju najpristranejšega prijateljstva in so omogočila, da se vnovič ugotovi popolna enotnost stališč nosilcev zunanje politike štirih držav.

Angleški oborožitveni načrt sprejet

London, 19. febr. o. Kakor znano je angleška vlada v posebni beli knjigi objavila veliki načrt za oborožitev, katero tirja od Anglije zapleteni mednarodni položaj. Oboroževanje bi veljalo 1500 milijonov funtov. Včeraj je bila v spodnji zbornici velika debata o angleškem oboroževanju. Minister za oboroževanje Inskipp je rekel, da ves svet gleda na angleški parlament, ne zato, kako bo plačeval to ogromno oboroževanje, ampak zato, s kakšno enotnostjo bo parlament sprejel ta zakon.

Delovanje Balkanske zveze se mora razvijati z namenom, da pripomore k ohranitvi miru. Vsako prizadevanje v tej smeri, bo imelo popolno podporo Balkanske zveze.

V okviru mednarodnega delovanja v korist miru ceni svet Balkanske zveze posebno nedavno sporazum med Veliko Britanijo in Italijo, ker pomeni ta sporazum važen finktelj za ohranitev miru in stalnosti v Sredozemskem morju.

Stalni svet je z zadovoljstvom vzel na znanje sklenitev pakta prijateljstva med Bolgarijo in Jugoslavijo, podpisan v Belgradu 24. januarja t. l. Ugotovil je, da pakt ustreza cilju Balkanske zveze, to je ohraniti in utrditi miru na Balkanu. Zato misli, da pomeni bolgarsko-jugoslovanski pakt dragocen prispevek k obnovi prijateljskega sodelovanja med vsemi balkanskimi narodi.

Stalni svet je vzel na znanje sklepe gospodarskega sveta, sklenjene na Bledu 15. julija 1936, in sprejel podobne ukrepe za njihovo izvedbo.

Obrnil se je k delavski stranki in rekel: Apeliram zaradi tega na poslance delavske socialistične stranke, da naj ob tej priliki jasno pokažejo, da je pokret, ki ga oni predstavljajo, v resnici veliki demokratiški pokret in da hoče ta pokret v svoji opoziciji proti avtoritativnim državam pokazati svojo pripravljenost, da brani z vsemi silami ustanovalne angleške demokracije.

V nadaljevanju debate o oboroževanju je rekel neki delavski poslanec, da je edina država, ki grozi Angliji — Nemčija. Zato mora biti Anglija pripravljena. Očita vladi, da se ne briga dovolj za politiko zavezništva. Zahteva, da se naj v slučaju potrebe vzporedijo takoj vojne sile Francije, Anglije in Rusije.

Glasovanje je izpadlo tako, kakor je bilo pričakovati. Zbornice je odobrila vladni oborožitveni načrt s 329 proti 145 glasovom.

Po glasovanju je spregovoril predsednik vlade Baldwin in zavrnil očitke opozicije, češ, da Anglija ne namerava zapustiti ZN, marveč se hoče izogniti bodočim zapletitljam s tem, da bi nekateri velike sile spet privedla nazaj na pot Zveze narodov. Anglija tudi ne namerava kljub svojemu oboroževanju napasti nobeno državo, marveč hoče samo braniti svoj položaj v svetu. Ni mogoče zavarovati angleškega cesarstva, ne svetovnega miru brez izpolnitve obrambe. Angleška vojska bo branila Francijo in Belgijo, če bi ju kdo napadel, kakor se je to Anglija zavezala. Upamo, da se bo dal obnoviti stari lokarnski pakt med tistimi državami, ki so ga podpisale.

Kronanja angleškega kralja se v imenu danskega dvora udeležil prestolonaslednik Frederik z ženo Ingrido.

Uradni sklepi o nevmešavanju in njihovi učinki

London, 19. febr. o. Po sklepih odbora za nevmešavanje je angleška vlada prva izdala potrebne ukrepe glede prepovedi o pošiljanju prostovoljcev v Španijo. Potovanje v inozemstvo bo od sedlej le na podlagi dokumentov in dokazov, kam kdo potuje in zakaj potuje. Prepovedano je odhajati v Španijo v splošnem vsem brezposelnim.

Irska vlada je predložila zbornici zakon, da naj se prepove vsem Ircom sodelovati v španskih bojih.

Nemški zakon o prepovedi prostovoljcev se bo nanašal ne le na nemške državljane, marveč tudi na tujce, ki žive na nemških tleh. Osebe iz inozemstva, ki bi hotele čez Nemčijo potovati v Španijo, ne bodo dobile vizuma.

Podoben zakon pripravila italijanska vlada, dočim se Portugal za zdaj še upira in vztraja pri svojem načetu, da je največji sovražnik Portugalski komunizem in še posebej španski komunizem, ki smatra za svojo nalogo, da uniči portugalsko samostojnost.

Francoski ministrski svet je včeraj na seji sprejel besedilo uredb, ki v bodoče prepovedujejo novačenje in pošiljanje prostovoljcev na Španjo. Uredbi sta dve uredbi z zakonsko močjo, en odloč in dve okrožnici. Prva uredba ima celo vrsto členov. Prvi člen prepoveduje vsem francoskim državljanom službo v španskih armadah ali v armadah v španskih kolonijah, vstevši maroški pas. Po čl. 2 je prepovedano novačenje za vojske, navedene v čl. 1 in vsako dejanje, ki ima za cilj novačenje prostovoljcev na francoskih tleh. Po čl. 3 je prepovedano vsakemu Francozu in tujcu, izvezši španske državljane, da zapuste francoska tla in odidejo na Španjo ali v španske kolonije. Prepovedano je tranzit čez francoska tla za vse tujce prostovoljce na Španjo.

Druge uredba navaja ukrepe o prepovedi izdajanja direktnih železniških listkov za vožnje po morju, za vožnje po železnici ali zraku na Španjo, izvezši, da se za to izdajo posebna dovoljenja.

Ijenja, kar se navede v potnem listu. Ista uredba prepoveduje prelet francoske pirenejske zone in prelet teritorialnih francoskih voda.

Vprašanje je samo, v koliko bodo te odredbe imele praktične moči, tako na eni kakor na drugi strani. Iz angleških virov poročajo, da se je pred dvema dnevmi v Malagi izkrcalo 6000 prostovoljcev za nacionaliste. Po drugi strani pa francosko središče za rdečo pomoč Španiji v Perpignanu pravi, kakor poročajo nekateri pariški listi, da še misli ni na to, da bi protifašistični in levičarski francoski krogi prenehali s pomočjo španski ljudski fronti, preden ne bo ta pomoč dosegla zadostne višine.

Sicer se pa ne sme še nič sklepati, saj uradno stopijo prepovedi v veljavo šele jutri...

Vesti iz Španije

Madrid, 19. febr. AA. Havas: V teku včerajšnjih popoldanskih letalskih bitk so bila sestreljena štiri vladna letala.

Radijska postaja v Bilbao je objavila snoči ob 22, da je ofenziva republikanskih čet na odseku pri Jarami ob Madridu zelo velikega pomena. Včeraj je več republikanskih letal preletelo uporiške vrste in iz majhne višine obsulo njihove vrste z ognjem z strojnici. Nato so veliki bombniki s lovskimi letali razgnali koncentracijo upornikov na nekaterih točkah na tej fronti. Takoj nato je prešlo v borbo topništvo.

General Miaja je izjavil časnikarjem: Naše čete so morale vzdržati silen napad upornikov, ki so dobili ojačenja. Vendar pa je ofenziva upornikov ustavljena. V teku včerajšnjega dne je bilo sestreljenih sedem uporniških lovskih letal. Bitka okoli Morinoze se nadaljuje v našo korist.

Ordžonikidze umrl

Moskva, 19. febr. o. Včeraj popoldne je nenadno umrl Grigorij Konstantinovič Ordžonikidze, sovjetski komisar za težko industrijo, član političnega urada pri osrednjem odboru ruske komunistične stranke. Zadel ga je srčna kap kot posledica poapnenja žil in kroničnega zastrupljenja desnega srčnega prekata. Rodil se je leta 1886 in začel svoje revolucionarno delo leta 1903 v Transkavkaziji, kjer je postal prijatelj in najbližji tovariš Stalina vsa življenja. Leta 1908 je bil obsojen na dosmrtno izgnanstvo v Sibirijo, a je pobegnil ter tesno sodeloval z Leninom v ruski revoluciji. V revoluciji je organiziral oborožen odpor proti belogardistom in je od leta 1919 do 1921 vodil sovjetsko armado pri operacijah na zahodni fronti. On je bil tudi tisti, ki je spomiril Kavkaz. Bil je eden izmed redkih starih revolucionarjev, ki so uživali popolno zaupanje diktatorja Stalina.

Boljševiške spletke proti Poljski

Varšava, 19. februarja. Varšavski »Express Porany« se dotika pisanja moskovske »Pravde«, ki očita Poljski, da podpira trockiste. List zavrača te očitke, češ, da so nesramni in žaljivi. Članek ugotavlja, da sovjetski tisk do Poljske nikdar ni bil ne lojalen, ne dostojen.

Tudi vojaško glasilo »Poljska zbrojna« se ustavlja ob neprestanih protipoljskih spletkah, ki jih uganja v svetovni javnosti sovjetska propaganda. List pravi, da se je Poljska do Sovjetske Rusije zmerom vedla kot dostojna sosedica in ima pravico terjati to tudi od Moskve. Toda moskovski mogotci, pravi članek, kažejo neprestano nasproti Poljski izizvalnost. Moskva se boji Nemčije, pravi pisec članka, in bi hotela zaplesti Poljsko v svoje spletke proti miru, tako da bi izpostavila Poljsko prvemu udarcu morebitnega nemškega napada. Toda te mahinacije, zaključuje članek, so obsojene na pogin zaradi doslednosti poljske zunanje politike, kakor jo je zasnoval maršal Piłsudski. Ista sovjetska taktika, končuje članek, se opaža tudi nasproti baltičskim državam.

nišnicah, o čemer je našim čitateljem že znano, ker smo o tem ponovno pisali. Nadaljnji del poročila obsega podatke o hiralnicah, zdravstvenih občinah ter o zdraviliščih, končno pa se poročilo obširno bavi z bodočim programom.

Nadaljevanje na 2. strani.

Zasedanje banskega sveta

Ljubljana, 19. februarja.

Včeraj dopoldne se je na zasedanju banskega sveta začela obravnava o oddelku za socialno politiko in narodno zdravje. Tozadevno poročilo je podal načelnik oddelka g. dr. Majer. Proračun znaša, kakor smo že poročali, 12,3 milij. Din. Delovanje socialnega oddelka je bilo oteženo zaradi skromnih sredstev, ki so mu na razpolago. Banovina ima dva otroška doma, enega v Ljubljani, drugega v Mariboru. Lani sta oba zavoda sprejela 168 otrok, v razne obrtne in druge šole pa oddala 119 otrok.

Poleg tega oskrbuje ban. uprava po privatnih stanovanjih 59 šoloboznevnih otrok, v reji pa je na banovinske stroške 250 otrok. Banovina prireja dalje razne počitniške kolonije ter podpira društva, ki se s tem bavijo. Za siromašne in uboge je bilo lani izdanih 1885 podpor v skupnem znesku 306.000 Din, iz bednostnega sklada je bilo izplačanih 98.000 Din, 29 občinam pa je bilo v ta namen izplačanih 128.000 Din podpor, razen tega pa so dobile občine še 266.000 Din iz bednostnega sklada. Društva so dobila iz proračuna 18.000 Din podpor, razen tega pa še iz bednostnega sklada 328.000 Din. Dalje je banska uprava razdelila lan-

ske leto 175 vagonov koruze ter razdelila 165 so-

remnic za brezplačni prevoz slame.

Brezposelnost je še vedno hudo breme, ki mu posveča banska uprava vso pozornost. Povečana je brezposelnost med inteligentnimi sloji. Za olajšanje brezposelnosti je banska uprava izdala tri četrt milijona dinarjev, za razbremenitev prezadolženih občin pa je banovina dala lani 66.000 Din. Kar se tiče elementarnih nezdov, omenja poročilo točo, ki je v nekaterih krajih napravila hudo škodo, kužne bolezni v vinorodnih krajih ter sušo, ki je ponekod uničila ves pridelek. Banovina je razdelila oškodovancem podpor v različnih oblikah za 540.000 Din.

Izseljevanje je že skoraj popolnoma ustavljeno, ker skoraj nobena država ne dovoli vseljevanja. Le v Franciji je bilo okrog 6000 sezonskih delavcev iz Prekmurja. Iz tujine se je vrnilo 390 naših ljudi. Banovina je revnim izseljencem izplačala 61.000 Din podpor, izseljeniškim ustanovam 59.000 Din, za podporo izseljencem iz Julijske Krajine pa 52.000 Din.

Banovina ima 7 bolnišnic s skupno 1655 posteljami. Lani je bilo okrog 480.000 oskrbnih dni. Poročilo obravnava nato obupne razmere v bol-

Glasovi o vladi narodne sloge se širijo po francoskem časopisu, to pa zaradi zunanje političnega položaja in zaradi gospodarskih težav, na katere je Blum naletel. Vendar na tako vlado ni mogoče misliti, ker Blum kot socialist ne bo nikdar hotel sodelovati z opozicijo.

Finančna vprašanja vojvode Windsorskega še vedno niso urejena. Te dni pričakujejo na Dunaju obisk vojvodovega blaginika Muncingtona, ki se bo z vojvodom razgovoril vse potrebno.

Siloviti peščeni viharji divjajo v štirih zveznih državah na zahodu USA. Vrh tega je izbruhnila še gripa, tako, da so morali vse cerkve spremeniti v bolnišnice.

Tržaška ladja je trčila v amerikansko na Tihem morju. Ladja »Feldtre« je last tržaške družbe Libera Triestina. Mornarji so se rešili, ladja se je pa zaradi trčenja potopila.

Amerika ne bo povečala svoje bojne mornarice kljub angleškemu oborožitvenemu načrtu vse dotlej, dokler ne bo začela večati svoje bojne mornarice tudi Japonska.

Japonski cesar je sprejel papeževga delegata na evharističnem kongresu v Manilli, kardinala Doughertyja, ki je po končanem kongresu obiskal Japonsko.

Za komisarja ZN v Gdansk je predsednik Sve-ta ZN imenoval profesorja Burkhardta in sicer za dobo treh let.

Pri bivši španski kraljevi rodbini na obisku je že več dni naša kraljica Marija in sicer v okolici Londona, v nekem manjšem kraju.

Predsednik francoske poslanske zbornice Herriot je zbolel za gripo in bo moral ostati v postelji, kakor toliko milijonov navadnih ljudi.

Za pomočnika glavnega tajnika ZN je imenovan Vladimir Sokolin, svetnik boljševiškega poslanstva v Parizu. Prej je bil sovjetski odpravnik poslov v Bukarešti.

Seja francoske vlade je bila včeraj pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Razgovarjali so se o organiziranju nadzorstva nad Španijo, o novi uredbi glede potnih listov ter o povečanju policije. Vlada je dala pooblastila ministrom, da izdajo vse potrebne ukrepe za pobijanje druginje.

Ogenj v londonski tobačni tovarni je izbruhnil včeraj zjutraj. Tovarna leži sredi mesta in je poškodovanih tudi okrog 10 velikih trgovskih hiš. Ogenj gasi okoli 300 gasilcev.

Krofo je prepovedano jesti v Nemčiji do velike noči. Ta odredba je ena izmed mnogih, ki jih je rodil štiriletni gospodarski načrt, po katerem morajo Nemci varčevati z mastjo, oljem, maslom in žitom.

Načelnik sovjetskega generalnega štaba Jegorov je obiskal v zadnjih dveh dneh litvanske obmejne garnizije v spremstvu litvanskih vojaških dostojanstvenikov. Njegovo potovanje je v zvezi z obiskom sovjetskega vojaškega odposlanstva v Baltičkih državah.

Akcijo za zavarovanje žetve v USA bo začela ameriška vlada spričo zadnjih velikih vremenskih nezdov, ki so prizadele največjo škodo poljedelstvu. Zavarovanje bo prostovoljno, pač pa bo urejeno s posebnimi zakoni.

Zaradi sandžakata Aleksandrette je odpotovala nova turška komisija v Zenevo, da bi pri ZN dosegla, da se dogovor med Francijo in Turčijo glede avtonomije tega ozemlja začne izvajati. Vrh tega se bo komisija pritožila zaradi protiturške propagande, ki jo Francija z vsemi sredstvi podpira v sosedni Siriji.

Opico so operirali zaradi slepiča v Kölnu na tamošnji kliniki. Operacijo je izvršil znani kirurg von Haberer in se je docela posrečila. To je prva taka operacija, ki so jo naredili na živali.

Avstrijski finančni minister je dospel v Rim sinoči v spremstvu dveh višjih uradnikov. Na postaji v Rimu sta ga sprejela oba avstrijska poslanika, vatikanski in italijanski.

Napad na madžarske narodne socialiste so izvršili njihovi nasprotniki v mestu Miškolcu in opustošili hišo njihovega voditelja.

Politična večerja na italijanskem poslanstvu v Parizu je bila sinoči. Udeležil se je predsednik francoske republike z ženo, več ministrov, tujih poslanikov in vojaških osebnosti.

Finančni propad Francije je neizogiben, če Blum ne bo znal uvesti discipline v ljudsko fronto. Ta finančni polom bo Francijo ugonobil. Tako je izjavil bivši finančni minister Flandin.

Boj za svetovno prvenstvo v hokeju v Londonu je prinesel do zdaj zmago CSR nad Norveško v razmerju 7:1, Madžarske nad Romunijo 4:1, Poljske nad Švedsko 3:0, Francija nad Švedsko 2:1 in Nemčija nad Romunijo 4:2.

Silovite nesreče so obiskale državo Chile zadnji teden. Eksplozirali sta dve skladišči dinamitnih tovarn, snežne nevihte so uničile več izletniških skupin in ujele nemško znanstveno ekspedicijo v Cordillerah.

Zdravstveno stanje sv. očeta je zmeraj boljše. Papež se čuti vsak dan močnejšega in hodi vsak dan malo več, zdaj že skoraj brez sleherne tuje pomoči.

Več močnih potresov v poljski šleziji so čutili zadnje dni. Potresi so silno prestrašili prebivalstvo v Katovicah, kjer se je veliko zemlje sesedlo.

Smrten padec v Dravo pred sodiščem

Maribor, 18. febr.

Dne 22. avgusta zvečer okrog pol 10 je prejel lastnik broda v Melju g. Ivan Merdavs okrog 50 delavcev iz Hutterjeve tovarne od majske na pobočno stran. Bil je temen in deževen večer in delavci so hiteli, da bi čimprej prišli v varno zavetje svojih domov. Zaradi tega tudi niso čakali, da bi pristal brod čisto k pristaniškemu mostu, temveč so takoj, ko je brod privezal brod pri zgornjem koncu k stebri, začeli skakati na most, dasi je med brodom in bregom še zijala za korak široka odprtina. Med delavci na brodu je bila tudi delavka Olga Švarc, ki se je z ostalimi vrnila čala s tovarniškega dela domov. Tudi ona je hitela, v gneči in temi pa ni opazila, da brod še ni čisto ob bregu, ter je padla v reko. Njen usoden padec so komaj opazili najbližji ljudje, vendar je trajalo

nekaj minut, predno so se zavedeli, kaj se je pravzaprav zgodilo, ter obvestili o tem brodarja, ki je nemudoma skočil v čoln ter zavesal po reki za vtopljenko. Zaradi teme in narasle vode pa je ni mogel odkriti ter je bilo vse iskanje zaman. Voda je Olga Švarcovo odnesla s tokom naprej ter jo šele mnogo dni pozneje naplavila v spodnjem delu. O tej tragični nesreči se je vršila preiskava, ki pa ni mogla najti nobenega krivca. Bil je pač nesrečen slučaj. Vendar pa je mož pokojne delavke, Anton Švarc, vložil proti brodarju Merdavu po svojem odvetniku dr. Komarju pri okrožnem sodišču subsidiarno tožbo. V tožbenici dolži brodarja Merdava, da je s svojo nepažnjo zakrivil nesrečo in smrt njegove žene. Danes se je vršila pred okrožnim sodiščem razprava. Brodar Ivan Merdavs, katerega je zastopal odvetnik dr. Pichler, je bil oproščen.

2413 brezplačnih zdravniških intervencij je bilo lani v mestnem ambulatoriju

Ljubljana, 19. februarja.

Zaradi brezposelnosti in slabih socialnih razmer je število onih, ki iščejo brezplačno zdravniško pomoč in brezplačna zdravila v ljubljanskem ambulatoriju, zadnja leta stalno visoko. V ambulatoriju je iskalo pomoči v preteklem letu 2413 bolnikov, 1063 moških in 1350 žensk. Ordinacij je bilo izvršenih 7767 (3451 pri moških in 4316 pri ženskah). V teh številkah niso vštete brezplačne ordinacije, ki so jih mestni zdravniki nudili nepremožnim izven ambulatorija v lastnih stanovanjih, na fizikatu in zdravniških posvetovalnicah raznih društev in dobrodelnih ustanov. — Zdravljenje vseh prebivalcev, ki dobe na socialno-političnem uradu ubožen listek — med njimi je tudi mnogo brezposelnih iz drugih občin in emigrantov, se vrši v največjih primerih ob vsakem dnevnem času izven uradnih ur v ordinacijah mestnih zdravnikov in na domu bolnikov. Bolniki so dobivali brezplačno zdravila ter druge zdravilne pomoči (obsevanje z višinskim soncem, zdrav-

ljenje s tonizatorjem, očala, bandaže itd.). V nujno potrebnih primerih se je preskrbelo tudi za zdravljenje v zdravilišču na Golniku in za zobozdravniško pomoč. Postavka za zdravila mestnim ubogim postaja v mestnem proračunu odločno premajhna. Zaradi velikega prometa so postali prostori ambulatorija v I. nadstropju Mestnega doma pretesni in skoraj neprimerni, zlasti pa še čakalnica, ki poleg drugega nima niti direktne razsvetljave in ventilacije.

Od 2413 oseb, ki so iskale zdravniško pomoč v ambulatoriju, je bilo bolnih 22 zaradi nalezljivih bolezni, 32 zaradi tuberkuloze, 85 na bolezni srca in žil, 312 na pljučnih boleznih, 37 na spolnih boleznih, 86 na živčnih boleznih, 373 na kožnih boleznih, 21 na raznih novotvorah. Na posledicah nezgod je iskalo pomoči 85 oseb, raznih kirurških primerov je bilo 296; zaradi vseh ostalih bolezni, med katerimi prav posebno prevladujejo razne nadloge starostne oslabelosti, je iskalo pomoč 1065 oseb.

»Cvetje iz Nice«

najlepša opereta, polna sladkih melodij, napete vsebine in dramatskih prizorov, v katerih nastopa prvikat v glavni vlogi očarujoča in simpatična pevka **Erna Sack**

Film nam pokazuje življenjsko borbo mlade in lepe konservatoristke, kateri se po raznih spletkah, prevarah in težavah posreči doseči svoj življenjski cilj: »Živeti le za umetnost!«

V filmu nastopajo v ostalih vlogah priznani umetniki in komiki kot **Paul Kemp, Jane Tilden, Friedl Czepa in Kari Schönbock.**

Premijera jutri v kinu Union-u!

Kazenska razprava o nerednostih na magistratu

Ljubljana, 19. februarja.

Za prav zgodnjo uro je bila včeraj na okrožnem sodišču razpisana kazenska glavna razprava o nerednostih na mestnem magistratu. Razpravo je vodil kazenski sodnik-podredni g. Fran Gorečan. Državni tožilec g. Branko Goslar je obtožil višjega magistratnega pristava B. Kozinca prestopka po paragrafih 318 in 319 k. z., češ, da je pomeveril iz spisov kolke, odnosno denar za izslavo domovinskih listov. Obtožnica je navajala 3 konkretne primere, ko si je obtoženec prilastil vsega skupaj 81 Din v kolkih, odnosno v gotovini. Obtožnica je v razlogih razmeroma prav obširno očitala nerednosti, ki jih očitalo obtožencu. Kot referent o domovinstvu v domovinskem uradu je zadrževal akt Ane Dorrerjeve iz St. Wolfganga pri Gmundenu na Stajerskem celih 7 let in 2 meseca, preden je dobila stranko nov domovinski list. Obtožnica navaja nato še dva druga primera, ko ni prišlo do hitre rešitve prošnje za domovinski list. Revizija, ki je bila izvršena pri obtožencu 21. junija lani, je našla v njegovi miznici 1367 nerednih spisov. Revizijo je izvršil direktor Jančigaj. Obtožence je še pred kazensko prijavo sodišču poravnal nastalo škodo.

Obtoženec je v bistvu priznal inkriminirana dejstva, zagovarjal se je, da ni imel namena izvršiti kako uradno pomeverbo kolkov in denarja, denar si je samo začasno izposodil. Glede nerednih spisov je navajal, da je bil lani domovinski urad močno obremenjen in zaposlen s prevzemom spisov inkorporiranih okoliških občin. Domovinski urad je moral izvršiti nebroj novih popisov prebivalstva in zato je delo zastajalo. Priča dr. Letnar, načelnik domovinskega urada, je v glavnem potrdil zagovor obtoženca. Branilec dr. Vladimir Pegan je poudarjal, da ne gre v predmetnem slučaju za uradne pomeverbe, marveč le za prestopke po § 379 k. z. Sodnik je sprejel stališče branitelja in je obsojil obtoženca le zaradi prestopka začasne prisvojitve uradnega denarja po § 379 k. z. na 10 dni zapore, pogojno za 1 leto. Obtoženec je kazen sprejel. Omenjeni paragraf določa kazen drugače od treh let.

Proračunska razprava v skupščini

Belgrad, 19. februarja. m. Na včerajšnji seji Narodne skupščine so v glavnem govorili samo predstavniki posameznih političnih klubov: v imenu JRZ poslanec Oto Gavrilovič, ki se je predvsem bavil z analiziranjem posameznih postavk v proračunu, glede notranje politike pa je dejal, da sedanja vlada teži za tem, da bi čim prej uredila razmere v državi; v imenu narodnega delovnega kluba dr. Kosič, ki je s svojimi izjavami izzval proti sebi jeenesarje. Ti so mu vpadali neprestano v besedo in protestirali nad njegovim govorjenjem. On pa jim je odgovoril, češ, da so dogmatiki, ki mislijo, da imajo modrostni kamen v glavi. Med jeenesarji sta bila navzoča tudi senatorja Banjanin in dr. Kramer. V imenu Baričevićevega kluba sta govorila poslanca Vukičević in Mita Dimitrijevič. Oba sta se izjavila, da bosta glasovala proti proračunu.

Na popoldanski seji je prvi govoril pristav JNS Pavel Matić, ki je bil pri petomajskih volitvah izvoljen s 300 glasovi. Za njim je prišel do besede poslanec Kojič, ki je v prejšnjih letih slovel pod priimkom »Lipizanec«, v imenu narodnega kmetijskega kluba pa Živko Danilović (glasoval bo za proračun), v imenu JRZ poslanec Artur Mahnič, pred Rikom Fuxom pa je malo pokritiziral proračun pristav JNS Sekula Žečević, ki bo seveda tudi glasoval »proti«. Poslanec Riko Fux je spregovoril ob pol 10. zvečer. Svoj govor je čital točno 19 poslancom. Ker je govor čital, je protestiral Dušan Antonijević, nekateri drugi pa so večkrat govnika prosili: »Požuri, brate, požuri!« Od slovenskih opozicijskih poslancev so Rika Fuxa poslušali samo gg. Pupančič, Gorenjak in Janžekovič. — Proračunska debata se danes v Narodni skupščini nadaljuje.

Branjevec - vlomilec

Maribor, 19. februarja.

Pred sodniki malega senata se zagovarja danes mariborski branjevec Anton Pernat, katerega je izkušnjava izpeljala na spolzka vlomilska pota. Pernat ima stojnico s sadijem na Glavnem trgu. Svoje sadije je čez noč hranil v Vetrinski ulici 10. Nad to kletjo ima manufakturno trgovno Helena Lukež. V isti hiši pa je stanovala tudi neka ženska, s katero je imel Pernat znanje ter se je preselil kmalu k njej. Klet, v kateri hrani Pernat sadije, ima na stropu luknjo, izdelano z deskami. Luknja pa vodi naravnost v trgovski lokal Helene Lukež. Ta odprtina je Pernata že dolgo zanimala in nekoč sredi oktobra lanskega leta je kar tako za šalo poskušal privzdigniti pokrov, ki jo je zapiral. Na veliko začudenje se je stvar lahko posrečila in splezal je skozi luknjo, pa se naenkrat znašel v trgovini, ki je bila v tistem času zaprta. Malo se je ozrl okrog, pa ga je že prišla izkušnjava, od vsakega blaga na mizi je nekaj pograbil ter vrjel v svojo klet, nato pa se je po isti poti vrnil nazaj ter odprtino zadel. Lukeževa tatvine niti ni opazila, kar je Pernata vzpodbudilo k ponovnim obiskom. Ukradel na stanovanje. Koliko je sploh nakradel, se ne da ugotoviti, to pa, kar so se našli pri njem, je bilo vredno kakih 9000 Din.

Razprava ob času poročila še traja.

Razkrinkana vlomilska tolpa ob sev. meji

Sv. Ana v Slov. gor., 18. febr.

Pred kratkim so orožniki odkrili več družbo vlomilcev v Lokovcu pri Gornjem Cmuereku. Več fantov ima na vesti mnogo vlomov v Lokovcu. Vlomil so se v zadnjem času vršili drug za drugim. Okradli so mnogo posestnikov, in sicer pri Pošu 4 panje čebel, 15 kokoši in 70 kg moke, pri Perku meso iz dimnice in obleko, pri Eberhardu so ukradli hlapec praznično obleko in čevlje, posestniku Golobu so odnesli panj čebel in vse meso iz dimnice, pri Schneiderju meso od pravkar zaklanega prašiča, pri Trilerju panj čebel in 130

Nedeljski program na igrišču Hermesa

Ob 13.30 Hermes: Reka in ob 15.15 Ljubljana: Celje.

Samo dobra dva tedna nas ločita od spomladanskega liginega tekovanja. Naš predstavnik živi in deluje v težkih razmerah. Boriti se mora finančnimi težkočami in z nerazumevanjem na merodajnih mestih. Brez igrišča, saj paradokso zveni, da mu privatniki zabranjujejo trening na mestnem igrišču, se mora z opremo in igraci potepati in iskati gostoljubja po raznih ljubljanskih igriščih. Igrišče, ki je urejeno za nogometni trening, leži neizrabljeno, predstavnik Ljubljane pa mora pred važnimi tekmami z moštvu počivati zaradi naših žalostnih športnih razmer. Radovedni smo, kako dolgo bomo čakali, da naši merodajni faktorji posežejo vmes.

Nedeljski program bo služil kot trening naši liganški enajstorici. Prošlo nedeljo je SK Celje porazilo Amaterja, trboveljskega predstavnika s hazenskim rezultatom, kar pomeni, da je koristno izbralo zimski čas in dovoljno pripravilo svojo enajstorico. Hermes, ki se momentano nahaja v izredni formi, si je izbral za partnerja moštvo Reke. Radovedni smo na rezultat.

Vstopnina je propagandna in sicer 4 din za otroke in vojake, stojšica po 6 din, tako da je slehernemu simpatizerju omogočen dostop k priveditvi.

»NESREČNIKI« V KINU UNION DANES NEPREKLICNO POSLEDNJIČ.

Teden v slikah

našo ilustrirano prilogo, bodo jutri prejeli oni naši naročniki, ki so sporočili, da jo za skromno doplačilo 2 Din mesečno žele prejemati. Kdor naše ilustrirane priloge še ni naročil, lahko to še vedno stori. Zadoštevno obvestilo na dopisnici, ki jo pošljete na upravo našega lista.

Celjske novice

Celje, 18. februarja.

Občni zbor Savinjske podružnice SPD v Celju. V sredo zvečer se je vršil v dvorani Narodnega doma občni zbor Savinjske podružnice SPD, kateremu je prisostvovalo precejšnje število članov. Od glavnega odbora SPD iz Ljubljane je prisostvoval nadzornik SPD g. Pučnik. Poročilo o delovanju SPD je podal po pozdravu g. predsednik dr. Milko Hrašovec. V jedrnatih besedah je razložil navzočim, koliko je pripomogla podružnica k izboljšanju prometnih zvez; o izboljšanju in o novih napravah v planinskih kočah, sploh o trudih, ki ji hima Podružnica za razširjenje obiskov naših planin. Po tem poročilu je sledilo tajniško poročilo, katerega je podal g. Zemljič. V l. 1936 je obiskalo koč Savinjske podružnice SPD 9744 oseb, leta 1935 pa 9723 oseb.

Naročajte Slovenski dom!

Vlomilci celjske okolice - sojeni

Celje, 18. februarja.

Včeraj se je vršila v razpravni dvorani okrožnega sodišča razprava proti štirim vlomilem in tatovom, ki so bili pravi strah za Celje in njega bližino in daljno okolico. Razprava se je vršila pred malim senatom in je trajala ves dan. Na zalogi klopi so sedeli: Poklič Stanko, r. l. 1912, pristojen v Soštanj, Baumkircher Franc, iste starosti, pristojen na Planino pri Sevnici, Korošec Albin, r. l. 1916, pristojen v Vojnik ter Veber Alojz, r. l. 1911, pristojen v Prizid. Vsi so brezposelni delavci, brez stalnega bivališča, ki so se že delj časa preživljali s tem, da so ulamljali v razne lokale in stanovanja ter kradli.

Obtožnica očita: Poklič, Korošec in Veber, vsi trije že dvakrat obsojeni, so se združili z Baumkircherjem in v noči 27. avgusta vlomili v trafiklo Mak Ane na Mariborski cesti in odnesli iz nje v vrednosti 4000 din. Baumkircher in Korošec sta popoldne 31. avgusta lanskega leta vlomila v stanovanje Imperla Franca iz Podgorice in ukradla raznih predmetov v vrednosti 2500 din. Isto popoldne sta ukradla Merviču Francu v Orešju iz omar raznih stvari v vrednosti okrog 900 din. Pri tatinskem dejanju pri Imperlu Francu so ju zalotili, zato sta se poslužila puške in repetirke in grozila s streljanjem, če jim ne puste odnesti nabrane plena. Baumkircher in Korošec sta popoldne 7. septembra vlomila v zaklenjeno stanovanje Virbnika Martina v Velikem vrhu pri Šmarini ob Paki in odnesla iz njega v vrednosti 250 dinarjev. Na isti način sta okradla tudi Plaskanu

Antona iz Paške vasi in sicer v vrednosti 200 din. Puklavcu Stanku v Slatini pa sta ukradla dva daljnogleda. Dne 9. septembra sta ista dva udrila kolo okno v stanovanje Pira Jožefa v Rovih pri Zagorju, kjer sta si nabrala raznih predmetov v vrednosti okrog 1500 din. Pri tatvini ju je zalotil lastnik, zato sta ustrelila trikrat v zrak in mu grozila s smrtjo, če jima bo branil odnesti ukradene predmete. Baumkircher in Poklič sta 11. septembra odnesla Podjavoršek Heleni v Dobravi pri Celju raznih premičnih stvari v vrednosti približno 600 din. Ista dva sta zopet 23. septembra vlomila v stanovanje Šaleja Franca z Šmarjete pri Celju in odnesla iz njega raznih dragocenosti v skupni vrednosti 3200 din. Baumkircher je zvečer 29. avgusta v neki gostilni v Trbovljah vzel iz žepa Gričerja Alojza 900 din. Veber pa je vlomil v noči 17. oktobra v hišo Šetina Janeza v Tacnu pri Ljubljani in ukradel v vrednosti 3000 din.

Obtoženci so ves čas razprave flegmatično poslušali potek preiskave. Očividno niso pričakovali tako visoke kazni.

Obtoženci so obsojeni: Puklič Stanko na 3 leta robije, 5 letno izgubo častnih pravic in 5 letno prisilno delavnico. Baumkircher Franc: 5 let robije, 5 letno izgubo častnih pravic in 5 letno prisilno delavnico. Korošec Albin na 3 leta robije in 1 leto prisilne delavnice. Veber Alojz: 1 leto in 2 meseca robije ter 2 letno izgubo častnih pravic. Vsi obtoženci so vložili pri tožbo zoper previsoko kazni.

Zasedanje banskega sveta

Današnje razprave

Današnje zasedanje banskega sveta se je začelo ob 9. Na dnevnem redu je poročilo finančnega odseka, ki ga je podal načelnik dr. Filip Orel. K temu poročilu sta se prijavila samo dva govornika, in sicer ljubljanski župan dr. Adlešič in celjski župan g. Mihelič. Dr. Adlešič je poudaril potrebo po finančni samopomoči ter je priporočal, da banska uprava najame večje posojilo s tem finančna javna dela. G. Mihelič pa je poudaril za gradbo sodne palače v Celju ter je glede tega tudi predlagal posebno resolucijo.

Sledil je referat oddelka za trgovino, obrt in industrijo, ki ga je podal načelnik oddelka g. dr. Rudolf Marn. Poročilo navaja, da je bilo v preteklem letu opaziti dosti znakov zboljšanja gospodarskega stanja. Ti znaki so posebno večja podjetnost, večje investicije, večja cirkulacija gotovine in večja mobilnost denarnih zavodov. Zaradi tega se mora vsekakor pričakovati zboljšanje tudi v prihodnjem proračunskem letu. Lani sta bili uslovljeni tudi dve novi delniški družbi. Poseben razmah pa kažejo avtobusna podjetja. Za pospe-

kg fiziola. Dalje je bilo izvršenih še več manjših vlomov. Vlomilci so se po nekem vlovu ravno gostili, ko so jim prišli orožniki na sled in vso tolpo privedli v zapor.

Smolej v teku na 50 km - šesti

Chamonix, 19. febr. Pri včerajšnjem tekovanju na 50 kilometrov smo Jugoslovanci in Slovenci dosegli izredno velik, do sedaj največji uspeh na mednarodnih tekmah. Naš Smolej je prišel kot šesti na cilj za štirimi severnjaki in Italijanom Demetom. Od Srednjeevrope je tako Smolej prvi in najboljši. Za njim je prišla na cilj še vrsta severnjakov ter ostali zastopniki Srednjeevrope. Rezultati so sledeči:

1. Poka Niemi (Finska) 3:36,58.
2. Kaarpinen (Finska) 3:43,59.
3. Demetz (Italija) 3:46,39.
4. Jalakanen (Finska) 3:46,45.
5. Bergendahl (Norveška) 3:47,02.
6. SMOLEJ (JUGOSLAVIJA) 3:52,25.
7. Heglund (Švedska) 3:53,44.
8. Scalet (Italija) 3:53,38.
9. Campagnoni (Italija) 4:02,33.
10. Chligio (Italija) 4:02,45.

Po rezultatih, ki jih kažejo doseženi časi, se vidi, da je bila konkurenca izredno ostra in borba trda. Naš Smolej je dosegel izreden čas. Komaj 16 minut je zaostal za prvakom Fincem Niemijem. Prišel je na cilj izredno svež. Njegov uspeh kaže nazorno, da smo se tudi Jugoslovanci močno približali severnjakom in da v srednji Evropi zavzemamo častno mesto.

Pismo iz Chamonixa

Chamonix, 16. febr.

Danes se je v okviru Fisihih tekem v Chamonixu vršil tek na 18 km. Od naših tekačev so sodelovali Smolej, Knap in Klančnik. Tudi Zemva

bi mogel sodelovati, toda influenza ga je tako oslabil, da sigurno ne bi vzdržal vseh 18 km. Start je bil določen ob 9 in že na vse zgodaj so razna moštva preiskovala maže; mazanje pa je bilo težko, ker je na vse zgodaj vladal hud mraz, okrog desete ure pa je nenadoma nastopil jug, ki je napravil težek sneg. Proga je potekala precej časa po ravnem in je bila na nekaterih mestih zelo težka. Vsi tekmovalci brez razlike so prišli precej izmučeni na cilj. Konkurenca je bila ogromna, kajti nič manj kot 18 severnjakov se je pojavilo na cilju. Pričakovalo se je v splošnem, da se bodo Finci revanžirali za svoj poraz v štafeti. Toda tudi tu je zmagal Norvežan Bergendahl, ki je že kot zadnji mož norveške štafete priboril Norveški zmago. S startno številko 2 je prišel s precejšnjim naskokom pred drugimi v cilju. Norvežan usledita dva Finca, potem pa Šved. Do desete mesta se je plasiral 8 severnjakov in dva Italijana. Italijani so ogromno napredovali, že v štafeti so bili pred Švedi, tu pa so pustili celo vrsto severnih kanonov za seboj. Tudi Čehi so se odlično držali ter zasedli 13. in 15. mesto. Naši so imeli sledeče startne številke: Knap 9, Klančnik 21, Smolej 22. Zanimivo je, da sta naša najboljša tekača startala s polminutno razliko in jo skoraj obdržala do cilja. Naši so tekli zelo dobro in spričo take konkurence ni bilo od njih pričakovati boljših uspehov. Razen sev. narodov sta se plasirala pred nami po dva Čeha in Italijana, en Švicar in en Francoz.

Ker šteje tek na 18 km tudi h klasični kombinaciji, ima največ izgledov za zmago Norvežan Rhön. Naši tekmovalci v klasični kombinaciji niso nastopili.

ševanje obrti (osebni in materialni izdatki) je bilo v proračunskem letu 1936-37 na razpolago 264.000 Din.

Strokovna izobrazba obrtnikov

Lani je banska uprava priredila mnogo tečajev za izobraževanje mojstrov in pomočnikov. Vsega je obiskalo te tečaje 732 mojstrov in pomočnikov ter odpade na en tečaj povprečno 24 udeležencev. Za štipendije je bilo izplačanih 80.000 Din, za nadaljnje študijske potrebe pa 50.000 Din. — Obrtnim organizacijam je bilo izplačanih za prirejanje razstav preko 40.000 Din. Poleg materialnih izdatkov je banska uprava tudi sodelovala na vselevjski razstavi.

Poročilo se nato podrobno bavi s strokovnim šolstvom. Banovina ima skupno 70 strokovnih šol z 245 razredi in 6173 učenci ter 511 učiteljev. Nato se poročilo bavi s posameznimi šolami, katerih precvit je pač odvisen od višine kreditov, ki so v ta namen na razpolago. Poročilo prehaja nato na

tujski promet

Položaj tujškega prometa je v Sloveniji precej zadovoljiv. Bil bi pa lahko še boljši, če bi vladale normalne razmere, posebno kar se tiče odnosov z drugimi državami, odkoder prihajajo k nam letoviščarji. Leta 1936 je bilo v Sloveniji 179.887 gostov, ki so prenočevali pri nas 999.387 krat. Opaža se tudi dviganje števila gostov iz inozemstva. To dviganje je izraženo v številki 2159, kolikor je bilo leta 1936 pri nas več gostov, kakor leta 1935. Tujski promet so lani precej ovirale slabe vremenske razmere. Zimska sezona je bila skoro brez snega, razen v višinskih legah, v poletni sezoni pa je bil kar naprej dež in o kakih predsezoni sploh ni moglo biti govora. Glavna ovira za uspešen razvoj tujškega prometa je neugodna tujsko prometna politika inozemstva, posebno pa oni ukrepi posameznih držav, ki zadržujejo svoje državljane v lastnih deželah in jim ne dajejo kreditov za bivanje v inozemstvu. Tudi domašji ovir je mnogo. Predvsem so to ceste, ki so v precej slabem stanju. Tudi gostilništvo ni na višku, kjer pa je, je zadovoljen. Razen tega tudi turistični kraji sami kažejo vse polno nedostatkov za povoljen razvoj turizma. Vse te nedostatke bi bilo treba odpraviti, če hočemo znanamovati tak razvoj tujškega prometa kot ga Slovenija zasluži.

Kot velik napredek moramo zaznamovati, da je država s svojo uredbo o turizmu uvedla enotno organizacijo tujškega prometa za vso državo. Od podpor, ki jih je banovina dala, sta najbolj plodnosno naloženi oni dve, ki sta jih dobili Tujskoprometni zvezi v Ljubljani in Mariboru, vsaka po 50.000 Din. Nadaljnje podpore so bile podeljene za razvoj planinstva, za vzdrževanje in graditev planinskih koč, za dela pri zaznamovanju novih markacij, za popravila in graditev planinskih poti, za zimskošportne namene, če so služili tujskemu prometu, za pospeševanje in nadzorstvo nad gostilničarstvom, za razstave itd. Kar se tiče proračuna, poudarja poročilo, da bi bili za pospeševanje tujškega prometa potrebni milijoni in sicer ravno tako za zunanjo propagando, kakor tudi za ureditev tujskoprometnih krajev in za lokalne potrebe. Vse seli moramo biti, da je pri nas zasebna iniciativa tako zelo močna, kajti sicer bi se malo doseglo le z uradnim sodelovanjem in podporami.

Poročilo ob zaključku lista še traja.

Kulturni koledar

Josip Kostanjevec

19. februarja 1864 se je rodil v Vipavi pripovednik Josip Kostanjevec. 4 razrede gimnazije je dovršil v Gorici, učiteljske pa v Kopru. Učiteljeval je po raznih krajih in prišel končno v Ljubljano, kjer je postal leta 1902 stalni vadniški učitelj. Že kot učiteljski pisal pesmi, od katerih so nekatere izšle v Kresu in Ljubljanskem Zvonu. Potem je nenadoma umolknil za 9 let. Najbolj plodovit je bil v letih 1897—1902. Sodeloval je skoraj pri vseh slovenskih časopisih od Lj. Zvona, Dom in sveta do Zvončka in Mentorja. Vaznejši njegovi spisi so: Kostanjska elita, povest, ki je izšla tudi v knjigi. Lahkožive, Pošteni ljudje, Iz življenja Tomaža Križaja, Na solnčnih tleh itd. — Več stvari je izšlo tudi v posebnih knjigah, n. pr. Iz knjige življenja, Življenja trnjeva pol, Krivec itd. V svoji prvi dobi se pozna njegovim povestim vpliv J. Kersnika, pozneje pa naturalista F. Govekarja. V njegovih zadnjih stvareh pa se opaža vpliv literarno psihološke novelistične Meška in Cankarja. Kljub veliki formalni nadarjenosti se ni povzpelo do individualnega sloga in idejno-umetniške zrelosti. — Njegovo prijetno pripovedovanje, ki je tu in tam pesimistično in ironično, vzbuja vtis nedozivelosti in rahle površnosti.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 19. februarja: Konrad.
Jutri, sobota, 20. februarja: Drago.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartus, Moste.

Drama: Zaprlo.

Opera: Zaprlo.

Kino Union: Nesrečniki. I. del.

Kino Sloga: Helena.

Kino Matica: Nesrečniki. II. del.

*** KINO ***
UNION
Danes nepreklicno zadnjič!
Nesrečniki I. del
(Les misérables)
HARRY BAUR

TEL. 27-30 SLOGA
Na splošno seljo samo še danes!
Senec preteklosti
"HELENA"
LUISE ULLRICH — GUSTAV DIESSL

TEL. 21-24 MATICA
Nesrečniki II. del
(Les misérables)
HARRY BAUR

Danes predstava samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta vsled koncerta

≡ Predstave ob 16., 19. in 21. uri ≡

Na XIX. prosvetnem večeru bo predaval gospod inšpektor Ivan Dolenc o majski deklaraciji, ki je bila pred 20 leti vložena v dunajskem parlamentu. Deklaracija je vzbudila splošno pozornost in se je začelo celokupno gibanje našega naroda za uresničenje narodnega osvobodjenja. Slovenci ne moremo mirno iti mimo tako važne 20 letnice. Vljudo vabimo p. t. občinstvo, da se ob tej priliki v obilnem številu udeležijo prosvetnega večera, ki bo danes ob 20. uri v verandni dvorani hotela Union in s svojo navzočnostjo pokaže, da se zaveda važnosti majske deklaracije. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvez, sedeži 3 din, stojišča 2 dinarja, za dijak 1 din.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Petek, 19. februarja: Zaprlo. (Gostovanje v Celju: »Repositev«, »Alentia«.)
Sobota, 20. februarja: »Kvadratura kroga«. Izven. Znižane cene od 20 din.

OPERA

Začetek ob osmih

Petek, 19. februarja: Zaprlo.
Sobota, 20. februarja: »Pikova dama«. Premijera. Premijerski abonma.
Nedelja, 21. februarja ob 15: »Pod to goro zeleno«. Izven. Znižane cene od 30 din. — Ob 20: »Manon«. Izven. Cene od 30 din navzdol.

DRAMA. »Simfonija 1937«, ki sta jo spisala Kaufmann in Edna Ferber, je delo, ki kaže v svoji dramatski gradnji stremenje k univerzalnosti. Dejanje skuša objeti čim večji krog najrazličnejših človeških usod, ki se bijejo za obstanek in življenjske dobrine. Predstava bo v nedeljo ob 20. V nedeljo popoldne ob 15. uri bodo ponovili priljubljeno Zerkaulenovo veselico iz kmečkega življenja: »Korajža velja« v običajni zasedbi po znanih cenah.

OPERA. Nanovo prirejena uprizoritev Čajkovskega opere »Pikova dama« se vrši pod posebno pietetnimi okoliščinami proslave Puškina, ki je dejansko resnični oče ruskih opernih libretov. Nova uprizoritev je pod muzikalnim vodstvom kapelnika Neffata in v novi režiji prof. Osipa Šesta. Vloga »Pikove dame« kreira ga. Kogejeva, znamenito vlogo Lize poje ga. Oljekop, a Hermana g. Marčec, ki šteje to partijo med svoje najbolje. Tomski je g. Primožič, hvaležno partijo kneza Jeleckega poje g. Janko. V vidnih vlogah nastopajo še dame: Ribičeva, Golobova in gg.: Kolacio, Petrovič in Burger. Premiera je v soboto kot slavna predstava za premijerski abonma. — Nedelja v operi. Popoldne ob 15. bodo peli popularno Beneševovo opereto »Pod to goro zeleno...« v običajni zasedbi, po znanih cenah od 30 din navzdol ob 20. pa se bo izvajala prvič v tekoči sezoni Massenietova opera »Manon« z go. Gungjenac v naslovni partiji. Cene od 30 din navzdol.

Mariborsko gledališče

Petek, 19. februarja: Zaprlo.
Sobota, 20. febr. ob 20: »Ples v Savoyu«. Gostuje primadona ljubljanske opere Zlata Gungjenčeva. Znižane cene.

Dobrotniki gluhanome mladine so zborovali

Ljubljana, 19. februarja.

Med mnoge vsakodnevne občne zборе, ki jih prirejajo razna društva in ustanove, spada tudi večerajšnji, ki ga je imelo Podporno društvo za gluhanome mladino v gluhanemnici na Zaloški cesti. Zalostno a resnično pa je dejstvo, da se Ljubljanci za gluhanome reveže prav mnogo ne zanimajo, to je potrdilo sramotno število navzočih. Saj ni bilo niti članstva, kaj šele, da bi prišel kdo, ki bi se vsaj malo pobrigal za reveže, ki pa imajo iste pravice in dolžnosti kot polnočutni državljani. Vse drugačna udeležba je pa na kakšnem športnem zboru.

Občni zbor je mesto nenadno odstopivšega g. predsednika dr. Šteške, vodil podpredsednik g. Čepin, ki je uvodoma navzočim pozdravil ter se spomnil tudi pred kratkim umrlega člana ing. Suklje. Po predsedniškem poročilu, ki je bilo zelo skromno, je podal obširno in izčrpno tajniško poročilo g. strokovni učitelj Vilko Mazi. Iz njegovega poročila posnemamo le važne odlomke. Število članstva se je nekoliko povečalo, tako je v društvu sedaj 209 članov, kar pa je vsekakor premalo, za tako humanitarno ustanovo. Prepotrebno bi bilo, da se v društvo prijavijo čim več članov, ki bodo s svojimi prispevki pripomogli k čim uspešnejšemu delu. Saj v zadnjem času večkrat slišimo krilatice o »najbednejših med bedninami«. Toda, ali vidimo, kdo si to krilatice prisvaja? Ali ni med njimi mnogo takih, ki jih prav nič ne peče vest, če s svojim neprestanim moledovanjem le škodijo človeku, ki je resničen siromak brez lastne krivde, pa zastran njih lahko umre za plutom.

Fraza o »najbednejših med bedninami« je svoj čas veljala le za slepce in gluhanome. Ali pa morda niso ravno gluhanomci res najbednejši toliko časa, dokler jih šola ne preoblikuje v enakovredne člane človeške družbe in dokler ne najdejo primerne dela s katerim se pošteno preživljajo. Zato je gluhanomcem nujno potrebna: izobrazba in zaposlitev.

Če pa že hočejo gluhanomi mladini nuditi izobrazbo, tedaj nastane še težje vprašanje: kam z mladino? Stavba, ki je bila zgrajena za 50 otrok

bivše Kranjske, ima sedaj pod svojo streho 112 članov. Delavnice, bolniške sobe in dnevne sobe je bilo treba izpremeniti v spalnice, kajti vsepovod, kamor človek pogleda — je gneča.

Res je v banovinskem proračunu vnesen znesek 100.000 din. Toda to je vsekakor premalo. Prepotrebno bo najeti nekaj milijonski znesek, da se že stoječa stavba preuredi ter se postavi še ena nova.

Kakor normalni, tako so tudi gluhanomi otroci veseli, če jim dobrotniki prirede kakšno zabavo. Tako moramo omeniti predvsem Miklavževa obdobjanja, razne kino predstave in druge zabave. Velevažne pa so nagrade, ki se podeljujejo vsako leto iz Sklada Vite Zupančičeve, ki izkazuje ob koncu poslovnega leta 1936 12.522 dinarjev.

G. tajnika so navzoči za izčrpno poročilo pohvalili in mu čestitali. Blagajniško poročilo pa je podala blagajničarka Vita Zupančičeva, iz katerega posnemamo, da je imelo Podporno društvo ob koncu preteklega poslovnega leta 45.224 Din denarja. Predvsem je treba omeniti podpore raznih občin, med njimi ljubljansko in mariborsko, ki sta darovali po 1000 dinarjev.

Po odborovih poročilih so bile volitve novega odbora, ki se je spremenil le v toliko, da bo predsedniško mesto prevzel dr. Oton Papež, preds. dež. sod.

Pri slučajnostih pa je bilo izraženih veliko in prav lepih predlogov. Predvsem je lepa zamisel g. dušnega pastirja gluhanemih Alojzija Tometa, naj bi se za gluhanome izdal mesečnik, v katerem naj bi bili članki vseh vrst. Tudi je opomnil na veliko karitativno prireditve, ki bo meseca aprila. Tudi je sprožil veliko predlogov g. Sitar in učitelj g. Rupnik ter član g. Vovk.

Ves občni zbor pa je izzvenel v klicu oblastem:

Razširite gluhanomci! Odprite njena vrata vsem, ki so zmožni pouka, da si bodo s poštenim delom služili kruh! Prvo, kar potrebujemo je šola! Saj smo tudi mi enakovredni državljani, zato vas prosimo, nikar nas ne zoperstavljajte in dajte kar nam po človeških pravicah in zakonu gre!

„Slovenska“ nevarnost v športu

To je popolnoma nov izraz, ki ga dosedaj še nismo mogli nikjer najti. Poznamo sicer »rumeno nevarnost« iz Daljnega vzhoda in še kako drugo nevarnost, toda o »slovenski nevarnosti« v jugoslovanskem športu pa še do danes ni bilo nikdar govora. Da, celo nasprotno smo morali vedno doživljati, namreč, da so ravno Slovence že od nekdanj potiskali v stran in da nam nikdar niso priznavali ničesar. Mi smo že ponovno na tem mestu poudarjali, da se nikakor ne pustimo izigravati in naj nam vendar končno priznavajo tudi drugi, da smo za jugoslovanski šport marsikaj naredili.

Zato se nam zdi vendar važen članek, ki je izšel v večerajšnjih »Športnih novostih« pod naslovom »Slovenska nevarnost« v našem športu. Pisec pravi v svojem članku, da je vendar že čas, da se enkrat javno prizna izvestna premoč slovenskega športa nad hrvaškim.

»Slovenska nevarnost« je skupnost vsega onega, kar pomalec ustvarja, da postajajo Slovenci v jugoslovanskem športu vodilni. Po mnenju pisca imamo Slovenci v najrazširjenjših športnih panogah po doseženih rezultatih odločno besedo: smučanje, drsanje, gimnastika, v kajak športu. Za vodilne pa smatra pisec Slovence tudi v lahki atletiki, v plavanju, v namiznem tenisu, dalje v rokoborbi in hazeni. Zaostajamo pa v nogometu, veslanju in zlasti v tenisu. To je mnenje zagrebškega dopisnika.

Ravno zaradi uspehov, ki jih Slovenci dosežajo, pa hočejo imeti tudi vodstvo za zeleno mizo nad temi panogami. Zagreb je s početka kot središče vsega športa vse te težnje enostavno odbijal in jih ni nikdar upošteval. To je Slovence dražilo še bolj in oni sami so po dobro preizkušeni metodi, delajmo in ustanavljajmo nove klube, čakali na pravi čas, ko bodo prevzeli vodstvo v teh športih.

To postaja vedno resničnejše. Slovenija postaja v športnem pogledu vedno močnejše organizirana in to ne samo na papirju, ampak tudi dejansko.

Zagreb je še nadalje zanikaval pravice Slovencev za upravo posameznih športov. Uporno jih je zanikal, tako da so se Slovenci morali poslužiti drugih sredstev, zaradi česar so jih zagrebški športniki začeli še bolj sovražit. Toda Slovence to ni nič motilo, da bi se umaknili tudi za ped od svojega cilja, da zagospodarijo nad jugoslovanskim športom.

Tako pravi pisec članka skoraj doslovno in nas že vidi skoraj pred ciljem. Kot poslednji dokaz navaja nedeljsko skupščino kolesarske zveze. Pisec priznava, da ni na mestu očitke, da bi Slovenci prevarili Zagrebčane ter priznava celo, da so Hrvati sami krivi, da je do tega prišlo, ker so oni preveč izgubljali v akademskih debatah in teorijah, dočim so Slovenci delali in sedaj uživajo upravičeno plod svojega dela, ki je bilo pošteno in mnogokrat malenkostno, ampak samo na videz.

Članek je pisan simpatično in je tudi resničen. Mi smo že nekajkrat opozarjali na afront, ki ga izvajajo zagrebški športni krogi in smo prišli, da je krivičen. Zato pa upamo, da bo članek, ki ga je pisal Hrvat, naletel na ugoden odmev pri odličnih krogih in da se bodo nesoglasja, ki dejansko še obstojajo, izgladila. Saj jih nismo povzročili mi.

Tuici in naša gostoljubnost

Slov. Konjice, 16. febr.

V našem okraju biva precej tujih državljanov, ki so nameščeni kot delavci, pomočniki ali mojstri pri privatnikih ali v obratih. So to največini Nemci, ki so se perili višje, mnogo pa je gorških Slovencev. Resnici na ljubo bodi povedano, da naš narod izkazuje obojim veliko gostoljubnost in jim da sam od svoje strani priliko preriti se v osredje, dočim si hočejo Nemci pridobiti monopo za komandiranje naših delavcev v podjetjih »nordijske rase«. Ti izpodrivajo in denuncirajo našega človeka pri mojstrih in podjetnikih kot da bi bili v središču hitlerjevske Nemčije. Mi imamo sami dovolj zaslužku potrebnih ljudi in v narodnih ozirih bolj zanesljivih. Prevelika gostoljubnost se kar sama mašuje.

Naročajte Slovenski dom!

Od tu in tam

Rečni promet se je spet odprl. Vse reke z Donavo vred so začele naglo upadati, ledu ni več. Poplavljen je le še nekaj zemlje v Baraniji in to na državnem posestvu v Belju.

Osijsko sodišče je obsodilo na 4 mesece strogega zapora brezpopojno zdravnika dr. Sorša, ki je z neko babico izvrševal odprave plodu. Obtožen je bil pa šele v enem zadnjih primerov, ko je njegova pacientka na posledicah operacije umrla. Sodišče je zaslišalo dva znana ginekologa, ki sta se pa oba izjavila neugodno za osijskega zdravnika. Mnenji strokovnjakov je sodišče vzelo za podlago in dr. Sorša obsodilo na štiri mesece zapora brezpopojno. Zdravnik pa s kaznijo ni zadovoljen in se je pritožil.

Na vseh živinskih sejmiših so najpogostejši kupci Italijani, zlasti na Hrvaškem in v Sremu. Poleg njih se pojavljajo tudi avstrijski. Kupujejo pa po naslednjih cenah: vole po 4—5,50 za kg žive teže, krave po 2—3,50, teleta po 4—6,50, junce po 3,50—5,50 za kg žive teže. Vendar pa kljub nizkim cenam izvoz živine v Italijo nazaduje. Izpodrivga Madžarska, ki ima ugodnejše prevozne tarife in daje tudi izvozne premije. Tako stane Madžarski prevoz živine do Reke manj, kakor pa pri nas od Zagreba do Reke.

Letalski promet pri nas se bo izboljšal, ker je »Aeroput« nabavil nekaj novih letal, ki bodo mnogo hitrejša kakor dosedanja. Letala bodo povprečno s hitrostjo 300 km na uro. S tem se bo skrajšal čas potovanja. Od Ljubljane do Sušaka bomo leteli le 15 minut, dočim smo doslej 35 minut. Povečanje hitrosti se bo poznalo zlasti na daljših progah, tako na progi Sušak—Belgrad. Vožni čas je bil do sedaj 3 ure in pol, letala pa bo le 1 uro in triletr. Pri nas bodo letala začela obratovati 1. junija. Poleg tega pa bo Ljubljana pridobila tudi nekaj priključkov na mednarodno proge.

Burno zborovanje je bilo na občnem zboru zagrebškega aerokluba »Naša krila«. Opozicija je bila močnejša, toda predsedujoči je ni pustil do besede. Ko je videl, da je stara uprava v manjšini, je kar proglasil za izvoljeno listo odbornikov, ki jo je predlagal en član stare uprave.

Afera »Technische Union« z Ljotičem, Alfredom Diamantensteinom, dr. Koreničem in drugimi prvaki Ljotičevega gibanja se vleče še vedno po celih straneh zagrebških in belgrajskih časopisov. Neprijetne ugotovitve, ki so do sedaj prišle na dan, in o katerih smo v našem listu tudi pisali, utegnejo zelo škodovati ne samo Ljotičevim gospodarskim organizacijam, temveč tudi njemu samemu in njegovemu gibanju. Milan Danič (Alfred Diamantenstein) potrjuje navodno, da je delal z Ljotičem in z Nemčijo. Razlaga tudi načrte, ki jih je imela »Technische Union« za čim širše zavajevanje jugoslovanskih narodnih bogastev in gospodarske delavnosti. V ta namen so imeli pripravljen kapital 500 milijonov dinarjev, seveda iz Nemčije.

Svojevrsno pevsko društvo so ustanovili v Šibeniku neki Baranoviči. Postavili pa so v pravila določilo, da ne more biti član pevškega društva nihče, razen pripadnikov plemena Baranovičev, katerih živi samo v Šibeniku okrog 60 rodbin. Vsi iz tega rodu so nevarno nadarjeni za glasbo. Med temi je tudi ravnatelj zagrebške opere Kresimir Baranovič.

Svojeja profesorja je zaklal učenec trgovske akademije v Zemunu Vujanovič, ki je po rodu Črnogorec. Dopoldne je počakal na profesorja Maksa Vrtiparskega ter ga naskočil. Z velikim nožem ga je večkrat sunil v hrbet in ga težko ranil. Profesor je imel še toliko moči, da je pritisnil roko na ranjeno mesto in se tako privlekel do konferenčne sobe. Napadalec pa je ta čas pobegnil, vendar pa so ga kmalu prišli. Učenec je imel slabe uspehe v šoli in je razred že ponavljal. Zaradi tega se je s svojim profesorjem vedno prepiral. Ker mu pa razrednik ni hotel opravičiti nekega izostanka, se je odločil, da ga bo z nožem zaklal. Tako je tudi poskušal.

Bivši svetovni šahovski prvak dr. Aleksander Aljehin bo spet prišel v Jugoslavijo in bo igral nekaj simultank. Sedaj pa se zanimajo za te simultanke bolj šahisti na vzhodu naše države.

Paroplovne družbe, ki imajo v rokah ves naš pomorski promet, se nikakor ne morejo zediniti, da bi uvedle vojni red, ki bi bil ugoden za potovalce in bi izločeval ostro konkurenco posameznih podjetij na istih progah, dočim se nekatere proge istočasno zasedajo. Tri konference so bile do sedaj, zadnja s sodelovanjem zastopnika prometnega ministrstva. Pojavila pa so se zaradi tega vse lujso prometne organizacije, ki zahtevajo, da se naredi red na katerikoli način in nevdružno stanje popravi še pred začetkom letne sezone.

Zrcalo dobe in časa je pismo neke »plemenite« gospe, ki ga je poslala nekemu zagrebškemu dnevniku. Zenska, omožena, seveda brez otrok, je bila tako predrzna, da je poslala časopisu pismo, v katerem kliče usmiljena srca na pomoč svojim stradajočim živalim. Zenska redi 150 golobov, 10 psov in še več mačk. V pismu popisuje svojo bedo, da strada z možem vred zato, da bi prehranila svoje živali. Pismo te ženske ne rabi nobenega komentiranja, škoda, da je časopis nje ni objavil s kratkicami, ki pa kažejo, da je to pokvarjena ženska »plave« krvi. Tisoči stradajo, ta pa moleduje za mačke in pse...

Vest je pekla tolovaja, ki je zagrešil umor, pa je bil mesto njega na dosmrtno ječo osojen neki drugi po nedolžnem. Umor je bil izvršen jeseni leta 1935. v Bosnjani pri Jagodini. Roparji so napadli premožnega kmeta, ga ubili in nato oropali. Milutin Stefanović je bil obsojen na dosmrtno ječo. Ko je prišel v kaznilnico v Požarevac, se je znašel v skupni celici z robijajem, ki je bil dejanski morilec kmeta. Stefanović je stalno tožil in jadikoval, da je bil obsojen po nedolžnem, in to ga je tako razjedalo, da je vidno hiral. Njegov robijaš tovariš pa je imel še toliko vesti, da se je usmilil nedolžnega in skesan priznal paznik, da je on pravi morilec in ne Stefanović. Pred dnevi se je zaradi tega začela nova razprava, na kateri je pravi morilec Luka Bašić svoje priznanje spet prekal. Sodišče zaslišuje priče.

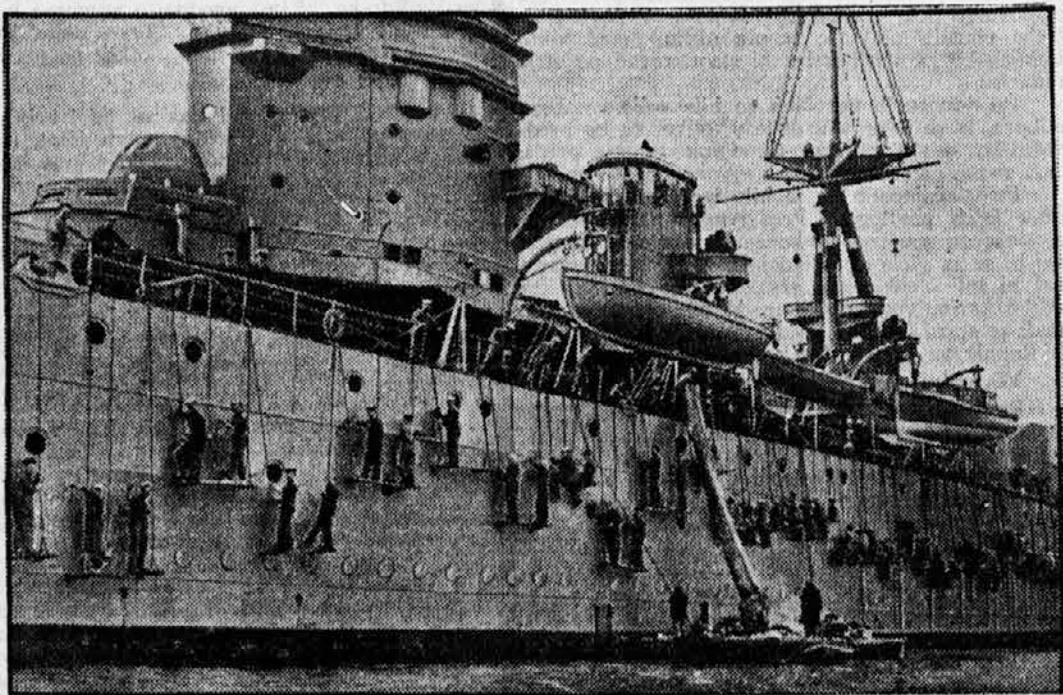
Po sankejah se je Anglija začela močnejše zanimati za Balkan, njegove produkte in tržišča. Pred nedavnim so Angleži sklenili pogodbo s Turčijo, kjer bodo izvrševali javna dela. Te dni pa bo prispelo močno zastopstvo angleških industrijcev v Belgrad, da si bo ogledalo tudi Jugoslavijo in njena tržišča, zlasti za primer, kako bi se dali angleški industrijski produkti plasirati tudi v Jugoslaviji. V programu pa imajo Angleži tudi točko, da bodo z denarjem pristopili k izvrševanju javnih del v vseh državah na Balkanu.

Z denarjem nad rokovnjače

Pravi eldorado za razbojnike je — dasi se o tem med svetom mnogo ne piše — tudi Grčija. Po planinah se klatijo cele organizirane razbojniške tolpe, ki strahujejo ne samo cele okolice, marveč se v svojih pohodih pojavljajo tudi daleč v notranjosti. Naenkrat pridrvi banda ponoči do kakega naselja, obstopi hišo najpremožnejšega posestnika, ki ga potem oropa, če se pa zoperstavlja, plača navadno še s hudimi telesnimi poškodbami. Včasih pride seveda tudi do smrtnih slučajev. To se dogaja zlasti tedaj, če razbojniki zaslitijo policijo, ali kako zanko. Tedaj je razbojnikom vseeno, preko kakih in koliko žrtev se osvobodijo.

Oblasti imajo nasproti tem tolpom zelo težko stališče. To tem težje, ker štiti razbojnike ponekod tudi prebivalstvo. Ljudje štitiijo bandite največ iz bojazni. Neštetokrat se je zgodilo, da je kak kmet obvestil oblasti, da se v tem ali onem kraju skrivajo razbojniki. Takega »izdajalca« so potem navadno našli kje mrtvega in vsakdo je vedel, da je to delo banditov. Oblasti so se odločile, da po-

izkusijo še na drug način. Razpisale so nagrade v zneskih po okrog 100.000. Te nagrade sprejme vsakdo izmed ljudi, ki sporoči oblastem, kje se skriva kaka razbojniška družba, ki jo potem policija lahko uлови. Ta način borbe proti razbojnikom se je še najbolj obnesel. Že nekaj dni po razpisu eh nagrad so začeli prav zaupno prihajati k oblastem razni podeželani, ki so dali varnostnim organom podatke, kje se skrivajo posamezne tolpe. Na ta način je posebej za to določena policija polovila že veliko tolpo. Med temi je padla policiji v roke tudi najznanjša in najpreznejša tolpa rokovernjača Nika. Ta je ropal in divjal v neposredni bližini samih Aten, ne da bi mu oblasti mogle do živga. Šele sedaj, ko so prisločile na pomoč visoke denarne nagrade, se je policiji posrečilo, da je rokovernjača vlovila obenem z njegovo zloglasno bando, ki ima na vesti celo vrsto ubojev in umorov, da o tatvinah in drugih ropih ne govorimo. Kakor vse kaže, je Grčija začela prav resno in tudi uspešno borbo proti rokovernjačem, ki jih tam kar mrgoli.

Angleška križarka »Rodney« na velikih pomorskih vajah ob severni afriški obali.

Zadnje besede velikih mož

Epaminonda so vprašali nekoč, koga ceni bolj: Iphikrata, Chabirja ali samega sebe. Odgovoril je: »Videti nas morate umreti, nakar bo rešena ta uganka.«

Ko je Sokrat izpil trobelični strup, je rekel svojim učencem: »Čas je, da se poslovimo, jaz bom umrl, vi boste živeli. Katero od obeh je bolje, ve samo Bog.«

Diogene, ki je umiral na cesti, je svojemu prijatelju mirno rekel: »Vseeno mi je, če me ogledajo vrane ali črvi.« — Umirajoči Cato pa: »Dobro, ki sem jih v življenju delil, me tolažijo.«

Smrtno ranjeni švedski kralj Adolf Gustav je rekel svojemu prijatelju, ki ga je spremljal: »Skušaj rešiti svoje življenje, jaz imam dovolj.« Ko pa je njegov umirajoči sovražnik Pappelheim izvedel, da je kralj Gustav Adolf umrl, je izrekel te besede: »Veselo umrem, ko vem, da je mrtav moj nasprotnik.«

O Wallensteinu pripovedujejo, da se je dal molče zabosti.

Malo pred smrtjo je Blücher rekel svojim tovarišem: »Marsičesa ste se naučili od mene, zdaj se učite tega, kako človek mirno umre.«

Zmeraj mrki in redkobesedni Cromwell se je na svojo zadnjo uro izrazil tako: »Pojdem v oblast Boga, ki je več.«

Napoleon je bil vojak do zadnjega diha. Njegovi zadnji besedi sta: »Vojaški steber.«

Friderik Veliki: »Truden sem, da bi vladal sužnjem.« Nato je dolgo opazoval sonce ter tik pred smrtjo vzkliznil: »Skoraj bom blizu.«

Pomembne so zadnje besede ljudskega cesarja Jožefa II.: »Napišite na moj grob, da tukaj počiva knez, ki je imel čiste namene, pa je videl, da jih je strla nesreča.«

Modro je govoril Viljem Humbolt: »Dolgo sem stal med vrati, zdaj pa bom prestopil, da jih za seboj zaprem.«

Veliki Kant je na koncu svojega življenja izrekel samo dve besedi: »Dobro je.«

Byron je med neviht izdihnil svojo dušo z besedami: »Čas je, da zaspi.«

Modrijan Hegel je pred svojo smrtjo dejal: »Od mojih učencev me je samo eden razumel, a še ta napak.«

Walter Scott je rekel za slovo: »Čutim, da se vračam vase.«

Segavi modrijan Rabelais iz 15. stoletja je pred svojo smrtjo pisal kardinalu Bellayu: »Pojdem, da poiščem veliki »Mordas.« Ko potegnem zastor, bo konec norčij.«

Friderik Sallet je zadnji hip snel poročni prstan ter ga podal ženi: »Zahvaljujem se ti!«

Na vprašanje, kako mu je, je Mozart odgovoril: »Okus smrti je na mojem jeziku, čutim nekaj, kar ni od tega sveta.«

O Beethovnu pripovedujejo, da je še umirajoč govoril o skladbi »Faust«, ki jo je nameraval začeti. Ko je nastopila smrt, je zaklical: »Škoda, škoda — prepozno!«

Umirajočemu Voltairu je duhovnik rekel: »H koncu gre z vami, ali verujete v Jezusa?« — Voltair je odgovoril: »Dajte mi umreti v božjem imenu...«

Kako škoda

Zena: »Moj dragi, zelo pozno si prišel iz Ljubljane!«

Mož: »Da, sedel sem v hotelu ter premišljeval, kakšno darilo ti naj kupim; končno mi je šinila dobra misel v glavo.«

Zena: »In kaj si potem kupil zame?«

Mož: »Ko sem se spomnil, kaj naj ti kupim, takrat že nisem imel več dosti denarja pri sebi.«

Kanadski petorčki, senzacija in film

Prav Američani in edino oni so zmožni vsako stvar obrniti v denar. Vsa trgovina, industrija in zlasti časopisje pogradi za slehern dogodek in ga prikaže svojim lačnim bralcem kot senzacijo. Snovi ne izbirajo. Dobrodošlo je vse, kar se da pretopiti v denar. Eden takih primerov je dogodek, ki je bil res redek za svet in za znanost. V Kanadi so se namreč rodili v revni bajti petorčki, ki so vsi ostali pri življenju. Za dogodek pa ni zagrabilo samo časopisje, temveč tudi filmska industrija. Iznajdljivi režiser je šel in izkoristil bedo ubožnega očeta petorčkov. Komaj rojeni otroci so prisli na filmsko platno, potem ko so starše potolžili z nekaj denarji.

Nastal je film, v katerega okvir so vtaknili tudi kanadske petorčke. Film je s tem postal za ameriško publiko vabljiv in donosil. Zgodbo so pa takole skrojili: Dr. John Luke je bil že 35 let zdravnik v samotnem kanadskem kraju, obdanem z gostimi gozdovi. Takega ga preseneti nekega dne strašna epidemija difterije, da je imel dela čez glavo. Delo je zmogel, a posla so mu zdravila. Bila pa je zima, visok sneg, da je bil odtrgan od sveta. Po svojem radiu pa je dobil zvezo s svojim bratom, ki je bil prav tako zdravnik v precej oddaljenem kraju in mu naroči, naj pri lastniku gozdov, v katerih je razsajala epidemija, naroči, da z letalom pošlje njemu zdravila. Zdravila so bila pripravljena, z letalom pa se je upal edini zdravnikov nečak. Prišla pa je pomlad in zdravnik dr. Luke se odpravi k lastniku gozdov, da izposluje pri njem graditev posebne bolnišnice. Ta čas pa mu je gozdni nadpaznik, ki je bil njegov sovrtažnik, privedel v vas mladega zdravnika, da bi starega izpodrinil. Ko se dr. Luke vrne, mu iznenada dokažejo, da sploh nima pravice do zdravniške prakse. Mora se sprijazniti s tem, da zapusti kraj, v katerem je zdravlil 35 let. Ko se odpravlja s čolnom na pol, ga dobi reven drvar in prosi pomoči pri težkem porodu svoje žene. Zdravnik si je bil takoj v svesti svoje dolžnosti. Rodili so se petorčki, vse deklice. Amerika je imela senzacijo, staremu zdravniku pa je bilo podeljeno odlikovanje in pohvala.

Taka je zgodba, ki so jo spretni filmski trgovci spletili okrog rojstva teh petorčkov. Kakšna pa je na platnu, pa lahko vidimo te dni tudi v enem izmed ljubljanskih kinematografov in jo po svoje tudi ocenimo.

Pes - strah zločincev

Pariška policija se je dolgo vrsto let ponasala z najuspešnejšim borcem proti zločincem, s psom Rin tin tinom. O tem psu so napisane po vseh evropskih in ameriških listih že celi romani, ki ličijo na pravcate bajke. Pes je neštetokrat rešil policijo iz najhujših zagat. Kadar so odpovedali daktiloskopi, prstni odtisi in vsi mogoči policijski pripomočki, tedaj je stopil v akcijo pes Rin tin tin, ki je skoraj v vsakem primeru odlično rešil svojo nalogo. S svojim vohom je odkrival vse sledi ter tako naravnost prinesel policiji številne zločince.

Christl Cranz, znana nemška smučarska prvakinja, s svojim bratom, tudi že večkratnim zmagovalcem na smučarskih tekmah.

V Ameriki sta se poročila 22-letni Charlie Johns in 9-letna Eunice Winstead. Mladi nevesti je ženin podaril pred poroko otroško punčko.

ki so ogrožali imetje in življenje Parižanov. Pa ne samo to. Ta pes je bil tudi sicer pravcati dobrotnik Pariza. Nešteto je ljudi, ki se ima zahvaliti temu psu, da so še pri življenju.

Med zločinci je vladal zaradi tega psa tak strah, da so čisto po izvršenih zločinskih delih nalašč bežali preko vode ter žrtvovali tudi razne druge napore, samo da bi zakrili sled policijskemu psu. Vedeli so, da jih bo, če jih bo sploh kdo odkril, odkril ravno ta pes. Razumljivo je, da je bil pes za policijo upravo neprecenljive vrednosti. Tega se je policija tudi zavedala in je posvečala psu več pozornosti, kakor katerikoli policijskemu nastavljenju. Za psa so imeli posebne živinozdravnike, ki so bdeli nad pasjim zdravjem, kakor nad zdravjem kakega bolnika. Pes je dosegel starost 27 let in je te dni poginil.

Pogin tega psa je vzbudil veselje med zločinci, tembolj pa ga bo zato pogrešala pariška policijska uprava ter številni obiskovalci kinematografov, ki so imeli v veli filmih »Rin tin tin« videti sposobnosti tega psa.

Obvestila

V mestni klavirni se bo jutri (sobota) ob 15. uri prodajalo na prosti stojnici prašičje in telečje meso po znatno znižani ceni.

Docent dr. Ivan Matko, šef internega oddelka drž. bolnišnice v Ljubljani bo predaval pod okriljem Prirodoslovnega društva o *Pomenu citomijon za človeški organizem*. — Predavanje se bo vršilo 26. t. m. v dvorani Delavske zbornice ob 20. Vstopnina 4 in 2 dinarja.

Klavirski koncert češkega virtuozu Rude Firkušnega se vrši drevi ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Ruda Firkušny je sicer mlad umetnik, a uživa že danes velik svetovni ugled in sloves. Njegovi koncerti spadajo med najpomembnejše umetniške dogodke vsakega mesta kjerkoli nastopa. Obveščamo, da je predprodaja v knjigarni Glasbene Matice in da so na razpolago središč se vseh vrst. Prav posebno obozirljivo nasa mladina na ta koncert, dijaška stopišča so na balkonu dvorane. Do 18. ure je predprodaja v knjigarni Glasbene Matice, od pol 20 pa v veliki filharmonični poslojia. Začetek točno ob 20. uri in prosimo tudi točen prihod.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 19. februarja: 11. Solska ura: Žuželke kot ljudska hrana (g. prof. Rafael Bačar) — 12. Sprehod po Balkanu (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Operna glasba (Radijski orkester) — 14. Vreme, borza — 15. Zenska ura: Delavska družina (g. dr. A. Leharjeva) — 16.20 Ravel: Koncert za klavir in orkester (plošče) — 16.40 Ravel: Čočšina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Dr. Božidar Sirola (Zagreb) — 19.50 Zanimivosti — 20. Po domače (Sodelujejo: g. Svetozar Banovec, Vekoslav Janko in Avgust Stanko) — 21. Radijski orkester — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 19. februarja. Beigrad-Zagreb: 20. Koncertni večer. — Dunaj: 19.30 Sodobna klavirska glasba. — 20.10 Pester program. — 21.10 Nabožna glasba. — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba. — 21. Simfonični koncert. — Rim-Bari: 20.40 Opereta. — Praga: 19.10 Laska glasba. — 20.05 Erotične melodije. — 20.30 Igra. — Varšava: 20.10 Verdieva opera »Aida«. — Hamburg: 20.10 Operna glasba. — Köln: 20.10 Vojaški večer. — Frankfurt: 20.10 Vokalni koncert.

M. Candie:

Vihar nad Kitajsko

Tovariš detektiv me presenečeno pogleda: »Prijeti ga? Zakaj? Na Kitajskem so še zmerom pomorski razbojniki, čeprav jih je danes manj kakor včasih. Vrh tega pa denar, ki ga Vang zasluži, gre samo v koristne namene. Ni sam izmed kitajskih politikov, ki si ga zasluži tako. Veliki dr. Sunjatsen, tvorec moderne Kitajske, je bil predsednik »Sinje-rdeče družbe«. Revolucijo leta 1911, ki je pomedla s cesarstvom, je financirala ta roparska družba.«

Naša ladja se počasi bliža obali. Naznanil sem svoj prihod svojemu dolgoletnemu angleškemu prijatelju, ki v Sangaju urejuje majhen list. Čeprav je bilo nabrežje kar črno od ljudi, sem prijatelja takoj spoznal izmed množice. Pozdravil me je s klobukom, ki ga je nataknil na palico.

Detektiv Ving Pau je šel gledat za mojo prtijago, ker ima med cariniki dragocene prijatelje.

»To je zanimivo poznanstvo, pravi prijatelj Bill, takoj ko je detektiv odšel. »To je eden izmed »sinje-rdečih«.

»Nikakor, to je detektiv.«

»Vidim, da ti tvoja potovanja ne bodo nič prinesla. Ostal boš zmeraj zelenec. Povem ti, da so vsi detektivi v francoskem mestu člani »sinje-rdečih«.

Zdaj slišim danes že drugič o tej glasoviti družbi. Kaj je to prav za prav?»

»To je čisto preprosta tolpa, ki ima izredno moč po vsem Kitajskem, in ki obstoji že več stoletij. Njena pravila so napisana izredno natančno v dveh zelo starih zakonikih. Ali si kdaj kaj slišal o nekem M. S-ju, ki se zdi, da ga v pariški družbi zelo cenijo?»

»To ime mi ni znano.«

»Zelo cenijo? Pretiravaš... Pravijo, da je bil podčastnik v tujski legiji in mimogrede sem slišal, da je pred kratkim kupil razkošen grad v Loreni.«

Bill pokima:

»To je tisti. Bil je policijski ravnatelj v Sangaju. No in tistih pet milijonov, ki tvorijo njegovo bogastvo, mu je poklonila »Sinje-rdeča družba«.

Prijatelj se ustavi pred razkošnim avtomobilom in me povabi, naj sedem vanj.

»Ljubek voz, ne?« vpraša malomarno.

»Da, kdo ti ga je posodil?«

Kajti niti za en sam trenutek si nisem predstavljaj, da bi utegnil Bill biti lastnik avtomobila poštene znamke. To sem vedel že po lastni skušnji.

»Posodil?« je ponovil v šali. »He, dragi moj, ta avto mi pripada dvakrat, ker sem ga plačal.«

Moje strmenje ga je nadvse veselilo.

»Torej tiskaš svoj dnevnik v visoki nakladi?«

To vprašanje je šele vzbudilo njegovo radost do konca. Smeje se kakor dete.

»No, tebe res ne bom goljufal. Ne, ne, moj list se tiska še vedno v istem številu kakor nekaj. Toda prišla mi je genialna misel: uvedel sem v njem oddelek, v katerem nikdar nič ne izide, ki pa meni veliko prinese. Zdi se mi po tvojem obrazu, da ne razumeš, kako je to. Pri nas vsi sloji izredno spoštujejo roparje otrok in ljudi, kidnapperje, kakor pravijo tem obrtnikom v Ameriki. Imam nekaj agentov, ki se bavijo izključno s tem, da zbirajo imena ljudi, katere so roparji ugrabili. To je zelo kočljivo delo, toda se posreči zmeraj, če ima človek potrebne zveze. Zdalej bi ti na pr. lahko povedal ime nekega bogatega Kitajca, ki ga bodo ugrabili to popoldne... Torej, kadar vem, koga so ugrabili, pošljem tisti rodbini svojega poročevalca, ki nastopa z vso vljudnostjo. Sprejmejo ga prijazno, toda odločno zanikajo ugrabljenje. Poročevalec odide, ne da bi silil v ljudi, saj ve, kakšna bo neizogibna pot nadaljnjih dogodkov. In zares, pogosto pride še preden se poročevalec vrne v uredništvo, k meni kak član rodbine, pri kateri je poročevalec bil, in me prosi, naj ne objavim nameravanega članka o ropu. Ni treba govoriti, da ne morem opustiti objave senzacionalnih člankov kar tako brez odškodnine, in sicer dostojne odškodnine. Kitajci so pametni ljudje in to moje stališče čudovito dobro razumejo. Nikdar mi ni zaradi teh člankov treba barantati.«

»Toda, saj te vendar taka sreča ne išče vsak dan?«

»He, ti ne poznaš pridnosti naših kidnapperjev. Ti delajo boljše kakor Amerikanci v

Čikagu. Zraven pa povzročajo manj hrupa. Povprečno ugrabijo v Sangaju na teden 20 ljudi. Kak ga. Vu zapusti popoldne svojo vilo, čez nekaj sto metrov ga dve postavi, ki sta mu sledili ves čas, prosita, naj stopi v avto — pa je že izginil izpred oči sveta. Nekaj časa pozneje, če rodbina ni počenjala neumnosti, če ni nihče obvestil policije in podobno, bo g. Vu prišel iz sužnosti nazaj, seveda olajšan za kakih 100.000 dolarjev. Vrh tega bo moral družbi, ki ga je uropala, plačevati vsako leto določeno rento. To vse skupaj bi nas navsezadnje nič ne zanimalo, če ne bi kidnapperji začeli napadati tudi belih ljudi. Njihova zadnja žrtev je bil mlad Amerikanec, čigar oče je silno bogat in ima važno mesto v diplomatski službi.«

»Ali napadajo tudi otroke kakor v Ameriki?« Bill žalostno skloni glavo.

»In ne morem praviti, kaj se vse z njimi godi, čeprav stari plačajo odkupnino. Zeno ameriškega konzula v Harbinu so roparji ubili, ko je hotela braniti svoja dva fantka. Vedela je, kaj ju čaka. Seveda tedaj kakor nalašč ni bilo blizu nobenega stražnika in nobenega detektiva. Pogumen ruski sofer se je zapodil za roparji in posrečilo se mu je, da je enega izmed njih prijel. Tedaj pa so kar na lepem začeli rasti iz zemlje policiji. Eden izmed njih je brez besedi hudobnemu roparju razbil glavo s kopitom svoje puške.«

»Prav je naredil. Tako je treba ravnati s takimi zločinci.«

(Nadaljevanje.)